

ΠΑΣΟΚ

ΚΡΑΥΓΕΣ
ΚΑΙ ΨΙΘΥΡΟΙΕνώ οι Δον Κιχώτες της εσωκομματικής αντιπολίτευσης κυνηγούν ανεμόμυλους
ο κ. Σημίτης προχωρεί αποφασιστικά σε μια ουσιαστική επανάσταση

Ο «λογιστής» και οι Ροβεσπιέροι

Του Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ο ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΑΡΞ επισήμανε, στην «18η Μπρυμέρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη», ότι όταν ολοκληρώθηκε η ηρωική περίοδος της Γαλλικής Επανάστασης τελείωσε και η ανάγκη των μεγάλων ενεργειών, των μεγάλων λόγων και των μεγάλων συμβολισμών και η ισχύς μεταβίβαστηκε από τους μεγάλους πολιτικούς πρωταγωνιστές στην πραγματική βάση της νέας τάξης πραγμάτων, που ήταν οι άνθρωποι της οικονομίας. Η εξουσία πέρασε από τα φλεγόμενα οδοφράγματα στα ψυχρά γραφεία των τραπεζιτών και την θέση των ξεβράκωτων αγωνιστών κατέλαβαν οι λογιστές του νέου καθεστώτος.

Θα ήταν βέβαια υπερβάλλουσα αναλογία να θεωρήσουμε ότι η «εποχή Σημίτη» μπορεί να περιγραφεί με παρόμοιους όρους. Αν πιστέψει όμως κανείς τη ρητορική στο εσωτερικό του ΠαΣοΚ, μπορεί προς στιγμήν να εξαπατηθεί: να θεωρήσει δηλαδή ότι οι κκ. Μ. Γκιόνογλου ή Γ. Δασκαλάκης μόλις πέρασαν τη δοκιμασία μιας εσωκομματικής Βάρκιζας και αναγκάστηκαν να καταθέσουν κλαίοντες τα τιμημένα όπλα του αντάρτικου, ενώ διάφοροι παγεροί λογιστές, όπως ο υφυπουργός Οικονομικών κ. Νίκος Χριστοδουλάκης, ανέλαβαν τη μεθοδική συντριβή των λαϊκών κατακτήσεων, που είχαν επιτύχει οι εντόπιοι Ροβεσπιέροι, Μάρα και Σεν Ζυστ της κοινωνικής επανάστασης.

Είναι προφανές ότι η αναλογία είναι γελοία. Αλλά είναι εξίσου εμφανές ότι το κεντρικό πολιτικό ζήτημα του ΠαΣοΚ, γύρω από το οποίο περιστρέφεται η κυβερνητική επιτυχία και η κομματική του επιβίωση, είναι η σχέση του κόμματος με την κοινωνία. Η λέγόμενη «αριστερή αντιπολίτευση» του «κοινωνικού ΠαΣοΚ» θεωρεί ότι η εκσυγχρονιστική πολιτική αποκλίπει το ΠαΣοΚ από τα παραδοσιακά του κοινωνικά ερείσματα, όπως οι αγρότες, η νεολαία, οι μικρομεσαίοι και οι εργαζόμενοι του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Περισσότερο οξύ και εναργές από το κείμενο των «5» (Κοτσακάς, Χαράλαμπος, Κατσέλη κλπ.), που κατετέθη στην Κεντρική Επιτροπή, ήταν το κείμενο των 24 στελεχών της Νεολαίας ΠαΣοΚ, που βασικός του συντάκτης φέρεται ο δραστήριος κ. Κώστας Μπάστας. Τα 24 μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου της Νεολαίας ΠαΣοΚ καταγγέλλουν «την απομάκρυνση της οργάνωσης από την κοινωνία και το μαζικό κίνημα, την αποϊδεολογικοποίηση, την απουσία πολιτικού προβληματισμού κτλ.». Φωτογραφίζουν με λίγα λόγια τον «λογιστή», χωρίς να τον κατονομάζουν.

Ο κ. Κώστας Σημίτης δεν ανήκει στο είδος των πολιτικών που προτιμά να αποσιωπά ή να παρακάμπτει τα θέματα. Στην εισήγησή του στην Κεντρική Επιτροπή βάθυνε στο ζήτημα πολύ πιο ουσιαστικά από τους επικριτές του. Ο Πρωθυπουργός, αφού έδωσε με αδρό τρόπο τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνικής διαστρωμάτωσης, «που είναι διαφορετική από εκείνη στις αναπτυγμένες βιομηχανικές κοινωνίες», τόνισε: «Το να σταθείς με ειλικρίνεια απέναντι σε μια ιστορική εξέλιξη όπου οι ταξικές οριοθετήσεις δεν έχουν την καθαρότητα παλαιών εποχών, όπου οι κοινωνι-

Τα μπλόκα των άνεργων ξεφούσκωσαν εύκολα

κές διαστρωμάτωσης παίρνουν διαφορετική μορφή, δεν σημαίνει και κοινωνική στροφή ούτε άρνηση κοινωνικών δυναμικών. Αντιθέτως σήμερα, περισσότερο παρά ποτέ σε μια κοινωνία σε διαρκή αλλαγή, χρειάζεται να διαμορφώσουμε μια μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία που να εδράζεται στις πραγματικά παραγωγικές δυνάμεις του τόπου. Και αυτό απαιτεί να διαφοροποιηθούμε από συντηρητικές πρακτικές, την παραιοικονομία, τους πελάτες του κράτους παροχών. Ο κοινωνικός συνασπισμός του ΠαΣοΚ θα οικοδομείται στις δυνάμεις της εργασίας, της παραγωγής, του πνεύματος και του πολιτισμού και δεν θα οικοδομείται πια γύρω από το κράτος παροχών, την πελατειακή σχέση, τη συντηρητική οργάνωση της κοινωνίας. (...) Αυτό το ξεκαθάρισμα, για το ποια είναι η βάση μιας προοδευτικής και εκσυγχρονιστικής παράταξης, είναι όχι απλώς αναγκαίο αλλά αποτελεί θέση αρχής για μια σύγχρονη Αριστερά».

Ο τρόπος που σκέπτεται και δρα ο κ. Κώστας Σημίτης συνδυάζει ήδη μια ουσιαστική συγκριτικά με τον κυρίαρχο πολιτι-

κό λόγο της μεταπολίτευσης. Για πρώτη φορά τα πράγματα λέγονται με το όνομά τους: την αφηρημένη έννοια λαός αντικατέστησε η κοινωνία. Η συζήτηση και η δράση προσδιορίζονται με συγκεκριμένη αναφορά των κοινωνικών συμμαχιών που επιδιώκονται, ενώ ονοματίζονται με ακρίβεια τα κοινωνικά μορφώματα με τα οποία θα υπάρξει σύγκρουση. Αυτή η συγκρουση αφορά και το εσωτερικό του ΠαΣοΚ. Δεν ήταν χαριτολόγημα της κ. Βάσως Παπανδρέου όταν, στη συνεδρίαση της Επιτροπής για τον Κοινωνικό Διάλογο το βράδυ της Πέμπτης στη Χαριλάου Τρικούπη, επισήμανε, παρουσιάζοντας τον κ. Σημίτη, ότι «μάλλον χρειάζομαστε και έναν κοινωνικό διάλογο μέσα στο ΠαΣοΚ».

Αυτή η σαφήνεια λόγου αρχίζει να μεταφράζεται σε σαφήνεια πολιτικών επιλογών. Το ενιαίο μισθολόγιο του κ. Χριστοδουλάκη δεν είναι προφανώς κάποια επανάσταση. Είναι όμως ο πρώτος σαφής εξορθολογισμός ενός δαιδαλώδους, αδιαφανούς και εκτρομαστικού, στις αδικίες και ευνόιες που περιείχε, μισθολογικού καθεστώτος, που αποτελεί την αναγκαία απαρχή ενός ριζικού εκσυγχρονισμού

των σχετικών λειτουργιών της διοίκησης. Εδώ εκδηλώθηκαν ήδη συγκρούσεις. Και θα υπάρξουν και άλλες. Κάποτε όμως έπρεπε να τελειώσουμε με το «ντοβλέτι» και να αποκτήσουμε σύγχρονο κράτος.

Στην ίδια κατεύθυνση ορθολογισμού, που αλλάζει «συνήθειες» 170 ετών, είναι το περίφημο Ε9 του κ. Γ. Δρυ, σε συνδυασμό με τη σταθερή επέκταση των πολιτικών προγραμμάτων του Κτηματολογίου, που δείχνει επίσης να προχωρεί παρά τις αντιδράσεις. Η αποσαφήνιση του καθεστώτος της αστικής ιδιοκτησίας και των χρήσεων γης αποτελεί για τη χώρα μας πραγματική επανάσταση απέναντι στο θολό καθεστώς της αυθαιρεσίας και της πολυποικίλης συναλλαγής και διαφθοράς που συγκάλυπτε η αυθαιρεσία αυτή. Σε αυτό τον λόγο – και όχι μόνο στις δυσκολίες συμπλήρωσης – οφείλεται ένα ισχυρό ποσοστό της «λαϊκής δυσανεξίας».

Η περιφερειακή αποκέντρωση μαζί με την εξαναγκαστική συνένωση δήμων και κοινοτήτων του νέου νόμου του κ. Αλέκου Παπαδόπουλου αποτελούν ένα ουσιαστικό βήμα εκσυγχρονισμού της χώρας. Στις νέες παγκόσμιες

και ευρωπαϊκές συνθήκες, το κέντρο βάρους της ανάπτυξης, της κοινωνικής μέριμνας και της κοινωνικής συνοχής δεν μπορεί να είναι πια το κράτος – αφέντης του αθηναϊκού τριγώνου αλλά η περιφέρεια, η νομαρχία και ο δήμος – στρατηγείο. Ο νόμος του κ. Παπαδόπουλου προβλέπει τον πραγματικό θεσμικό και οικονομικό εξοπλισμό των νέων αποκεντρωμένων εξουσιών, ώστε να ξεκινήσει με τις καλύτερες προϋποθέσεις η δημιουργία νέων αναπτυξιακών δικτύων στην ελληνική περιφέρεια. Και εδώ εκδηλώθηκαν ήδη συγκρούσεις, γκρίνιες και μιζέριες από θιγόμενα, μικρά και μεγάλα, συμφέροντα ή από την επιμονή μιας παλαιοκομματικής λογικής για τον «έλεγχο» από το κέντρο. Αλλά και εδώ το ποτάμι δεν μπορεί – ή δεν πρέπει – να γυρίσει πίσω.

Η περιφερειακή αποκέντρωση συνδυάζεται αποφασιστικά με τον οικιστικό νόμο που κατέθεσε ο κ. Κώστας Λαλιώτης. Στη «γραμμή» του νόμου 1337 του Α. Τρίτου, ο κ. Λαλιώτης τολμά να «δυσανεξήσει» τον λαό, μικροϊδιοκτήτες και μεγαλοϊδιοκτήτες, εισάγοντας αποφασιστικά την παράμετρο της αναλογικής συνεισφοράς σε γη

και χρήμα για την ένταξη στο σχέδιο πόλης. Η μεν προσφορά σε γη προορίζεται να παράσχει τους αναγκαίους κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους. Η δε προσφορά σε χρήμα δεν κατευθύνεται στο αθηναϊκό κράτος, αλλά αποταμιεύεται σε τοπικό επίπεδο, ώστε να ανταποδοθεί σε δίκτυα υποδομών και έργα βελτίωσης της ποιότητας της ζωής.

Βεβαίως και έτσι αυξάνεται ως και δέκα φορές η αναλογική συνεισφορά όλων. Αλλά ως και δέκα φορές αυξάνεται το δημόσιο όφελος από αυτές τις ρυθμίσεις, ώστε να αποκτήσουμε – επιτέλους – έναν οικιστικό ιστό που δεν θα πνίγει τα πάντα στο ταμμένο αλλά θα αφήνει χώρο αναπνοής για τους πολίτες.

Η συμπληρωματικότητα των πολιτικών καταγράφεται και σε άλλα αισιόδοξα μηνύματα. Αν εξαίρεσει κανείς τις απόπειρες του κ. Ν. Πέρκιζα να αντιμετωπίσει την αυθαίρετη δόμηση στην Ανατολική Αττική ή το γενναίο γκρέμισμα των αυθαίρετων του Λούρου προ διετίας, το κράτος και η κοινωνία φαίνονται παράλτοι απέναντι στον καρκίνο της αυθαίρετης δόμησης. Η αποφασιστικότητα με την οποία ο νομάρχης Ηλείας κ. Θ. Ράλλης τσάκισε τους 520 αυθαίρετους οικιστές που καταπάτησαν δημόσια γη και μετέτρεψαν σε τερατούργημα το εξαιρετικό φυσικό κάλλος δάσους της Στροφυλιάς, αποτελεί έναν ιδιαίτερα αισιόδοξο οϊσμό.

Όλα αυτά, σε συνδυασμό με τη σταθερότητα με την οποία η κυβέρνηση και προσωπικά ο πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης αντιμετώπισαν τις απειρίες και τους εκβιασμούς των διάφορων κινητοποιήσεων, στέλλουν ένα βασικό μήνυμα: «Τέρμα τα ψέματα. Αρχισε το νοικοκύρεμα του κράτους και της κοινωνίας». Καμιά φορά ο «λογιστής» συμβολίζει περισσότερες ουσιαστικές αλλαγές και μεταρρυθμίσεις από τον κατ' εξαγγελίαν επαναστάτη, που εξαντλεί την επανάσταση σε παροχές που σπνρίζονται σε δανεισμό, ενώ τα «ξένα κόλλυβα» τα πληρώνει ακριβά, στο τέλος, ο δίδην ευεργετούμενος...

Ο κ. Πατάκης και η Αντζελα Δημητρίου

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ζήτημα του ΠαΣοΚ – και της χώρας – δεν είναι αν η κυβέρνηση του κ. Σημίτη έχει «κοινωνικό πρόσωπο» ή όχι, έχει «πατριωτική γραμμή» ή ενδοτική κτλ. Η κυβέρνηση και ο κ. Σημίτης κάνουν έντομα και άψογα το καθήκον τους σε σχέση με όσα υποσχέθηκαν και για τα οποία άλλωστε και ψηφίστηκαν από τον ελληνικό λαό.

Το πραγματικό ζήτημα της χώρας είναι ότι ο αναγκαίος οικονομικός, θεσμικός και κοινωνικός εκσυγχρονισμός επιβάλλεται να πραγματοποιηθεί υπό το καθεστώς δύο εξωτερικών καταναγκασμών: ο πρώτος καταναγκασμός είναι οι δεσμευτικές προθεσμίες της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Ο δεύτερος καταναγκασμός είναι η ανάγκη μιας αποτελεσματικής πολιτικής αποτροπής της τουρκικής απειλής. Και οι δύο στόχοι – που άλλωστε συνδέονται στενά εσωτερικά – δεν απαιτούν μόνο διοικητικές ή οικονομικές μεταρρυθμίσεις.

Για να επιτύχει η ανασυγκρότηση και ο εκσυγχρονισμός της χώρας και για να υπάρξει πειστική πολιτική αποτροπή έναντι της Τουρκίας, χρειάζεται μια ριζικά διαφορετική πνευματική, ηθική και κοινωνική κατεύθυνση από αυτήν που σήμερα σφραγίζει την ελληνική κοινωνία. Μακάρι οι αγρότες των κινητοποιήσεων να είχαν τη στράτευση, τη μαχητικότητα και τη συνέπεια του κ. Πατάκη, έστω και αν είχαν απολύτως άδικο. Το πραγματικό πρόβλημα των κινητοποιήσεων ήταν η περριρέουσα ατιμόσφαιρα, το ήθος των «αγωνιζομένων

αγροτών». Τα ΜΑΤ ξεφούσκωσαν τόσο εύκολα τα λάσπη διότι οι αγρότες, σε ένα ισχυρό ποσοστό, συμμετείχαν τις νύχτες, με εξίσου αγωνιστικό τρόπο, στις προπορές των γεγονικών σκυλάδικων, όπου κακέκτοπα της κυρίας Αντζελας Δημητρίου θύμιζαν σε ποιες αξίες πρέπει να κατατεθούν τα κέρδη των αγώνων τους. Το μεγάλο σουξέ της κ. Δημητρίου, που έχει τον τίτλο «Ποια θυσία;», μάλλον πρέπει να απαντηθεί σε άλλο τόνο και άλλο αξιακό πλαίσιο – και σύντομα.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει με το δημόσιο ήθος και τις δημόσιες προτεραιότητες που εκχέουν και επιβάλλουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, κυρίως η τηλεόραση με τον συναγωνισμό των «reality shows» και την κοινή κατάληξη στην «trash TV». Τι ελπίδες έχει η Γραμματέας της Νεολαίας του ΠαΣοΚ κυρία Τόνια Αντωνίου – και κάθε πολιτικής νεολαίας – να επικοινωνήσει με τις νέες γενιές που αγελοποιούνται και εξατομικεύονται ταυτοχρόνως στα σχολεία, ζουν με το φάσμα της ανεργίας και τη βεβαιότητα ότι στη ζωή πετυχαίνει κανείς με το «γλείψιμο», το «μέσο», την «αρχαία» κτλ. Η τι ελπίδες έχει κανείς να επικοινωνήσει με αυτά τα παιδιά, όταν ως νέα πρότυπα επιτυχίας έχουν τη μελό κοινοτοπία του απολύτου κενού που φράζει η κ. Ρούλα Κορομηλά και την ολοκληρωτική απαθλίωση του ίδιου κενού που εκφράζει η Πάνια;

Απέναντι σε όλα αυτά, στις εξω...

στις εσωτερικές προκλήσεις, πάσχουν, «επί της ουσίας», τόσο η κυβέρνηση του κ. Σημίτη όσο και τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Η κυβέρνηση πραγματοποιεί μεν έργο, αλλά δεν εμπνέει την κοινωνία. Δεν υπάρχει στον λόγο και στη δράση της κυβέρνησης και του κυβερνώντος κόμματος η αίσθηση των μεγάλων επιλογών, εν ονόματι επιτυχίας των οποίων επιβάλλεται να αλλάξουν οι προτεραιότητες της κοινωνίας και των πολιτών. Η δια η κυβέρνηση δεν δίνει την εικόνα της συνοχής και της έμπνευσης που πρέπει να διέπει ένα σύστημα συγχρονιστικής και μεταρρυθμιστικής προοπτικής αλλά παρατείνει την εικόνα μιας οιονείσυνε διαίας υπουργών, που συμπίπτει να βρίσκονται στην κυβέρνηση οχλήμα.

Αν η λυδία λίθος του συστήματος βρίσκεται όχι μόνο στους δεικνόμενους, είτε στην οικονομία, είτε στην κοινωνία, αλλά και στην έμπνευση...